

Ähtärin yhteiskoulun ja lukion tasa-arvosuunnitelma

1. Johdanto

Viranomaisten tulee kaikessa toiminnassaan edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti sekä luoda ja vakiinnuttaa sellaiset hallinto- ja toimintatavat, joilla varmistetaan naisten ja miesten tasa-arvon edistäminen asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Tasa-arvolla tässä suunnitelmassa tarkoitetaan tasa-arvolain mukaista naisten ja miesten välistä tasa-arvoa. Tasa-arvosuunnitelman tarkoituksena on sitouttaa henkilöstö, oppilaat ja opiskelijat yhteiseen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioiden edistämiseen. Suunnitelmalla viestitetään sekä sisäisille että ulkoisille sidosryhmille Ähtärin yhteiskoulun ja lukion arvoista, jotka antavat suuntaa tasa-arvotyölle oppilaitoksessa. Tasa-arvosuunnitelman tarkoituksena on myös antaa keinoja ja välineitä edistää tasa-arvon toteutumista molemmissa kouluissa. Tasa-arvoisessa työ- ja opiskeluympäristössä kaikilla on mahdollisuus työskennellä ja opiskella ilman syrjintää sukupuolen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Tasa-arvosuunnitelma liitetään osaksi Ähtärin yhteiskoulun ja lukion opintosuunnitelmia. Koulujen vuosisuunnitelmissa ja vuosikertomuksissa seurataan ja ohjataan koulun toimintaa tähän tasa-arvosuunnitelmaan pohjautuen. Ähtärin yhteiskoulussa tasa-arvosuunnitelman tekoon on osallistunut oppilaskunnan hallitus ja lukiossa opiskelijakunnan hallitus.

2. Lainsäädäntö

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annettuun lakiin (609/86, muutettu lailla 232/2005) lisättiin vuoden 2005 lain kokonaisuudistuksen yhteydessä säännöksen oppilaitosten tasa-arvosuunnittelusta. Säännöksen mukaan oppilaitosten on laadittava vuosittain yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden edustajien kanssa oppilaitoksen toiminnan kehittämiseen tähtäävä tasa-arvosuunnitelma (tasa-arvolain 6 b §). Oppilaitoksen tulee laatia myös henkilöstöpoliittinen tasa-arvosuunnitelma, jos henkilöstön määrä on säännöllisesti vähintään 30 työntekijää (tasa-arvolain 6 a §). Lain tarkoituksena on myös estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä.

Yhdenvertaisuudesta ja syrjinnän kielloista säädetään Suomen perustuslain perusoikeussäännöksissä, joita täsmentävät useissa eri laeissa säädetyt syrjinnän kiellot sekä tasapuoliseen kohteluun velvoittavat säännökset. Euroopan unionin jäsenmaat ovat sitoutuneet edistämään yhdenvertaisuutta ja vastustamaan kaikkinaista syrjintää. Vuonna 2000 EU:ssa annettiin rasismia ja työsyryntää koskevat direktiivit. Direktiivit on Suomessa pantu toimeen 1.2.2004 voimaan tulleella yhdenvertaisuuslailla (21/2004). Uuden yhdenvertaisuuslain (1325/2014) tarkoituksena on edistää yhdenvertaisuutta ja ehkäistä syrjintää sekä tehostaa syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeusturvaa. Lain soveltamisala on laajentunut eli lakia sovelletaan julkisessa ja yksityisessä toiminnassa.

Yhdenvertaisuuslaissa kielletään välitön (suora) syrjintä ja välillinen (epäsuora) syrjintä, häirintä sekä ohje tai käsky syrjiä jotakuta. Välittömällä sukupuoleen perustuvalla syrjinnällä tarkoitetaan tasa-arvolaissa: 1) naisten ja miesten asettamista eri asemaan sukupuolen perusteella; 2) eri asemaan asettamista raskaudesta tai synnytyksestä johtuvasta syystä; 3) eri asemaan asettamista sukupuoli-identiteetin tai sukupuolen ilmaisuun perusteella. Välillisellä sukupuoleen perustuvalla syrjinnällä tarkoitetaan tasa-arvolaissa: 1) eri asemaan asettamista sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun nähden neutraalilta vaikuttavan säännöksen, perusteen tai käytännön nojalla, jos menettelyn vaikutuksesta henkilöt voivat tosiasiallisesti joutua epäedulliseen asemaan sukupuolen perusteella; 2) eri asemaan asettamista vanhemmuuden tai perheenhuoltovelvollisuuden

perusteella. Tasa-arvolain uuden 6 c §:n mukaan mm. koulutuksen järjestäjien tulee ennaltaehkäistä sukupuoli-identiteettiin ja sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjintää tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti. Virallisen sukupuolen lisäksi otetaan siis huomioon myös sukupuoli-identiteettiin ja sukupuolen ilmaisuun perustuvan syrjinnän ennaltaehkäisy.

Velvoite laatia oppilaitoksen toiminnan kehittämiseen tähtäävä tasa-arvosuunnitelma koskee kaikkia lakiin perustuvaa opetusta tai koulutusta järjestäviä oppilaitoksia. Velvoite laajeni koskemaan perusopetuslakiin perustuvaa opetusta järjestäviä kouluja vuoden 2015 alusta lähtien. Ähtärin yhteiskoulun ja lukio toimivat yhden rehtorin ohjauksen alla, jakavat saman koulurakennuksen ja lisäksi useat opettajat opettavat molemmissa oppilaitoksissa. Tästä syystä molemmille kouluille on järkevää tehdä yksi ja yhtenäinen tasa-arvosuunnitelma.

3. Tasa-arvosuunnitelman tavoitteet

Tasa-arvosuunnitelman tavoitteena on kiinnittää huomiota naisten ja miesten välisen tasa-arvon toteutumiseen. Tarkoituksena on ennaltaehkäistä kaikkea sukupuoleen perustuvaa syrjintää. Tasa-arvolaissa (7 §) kielletään välitön ja välillinen syrjintä sukupuolen perusteella. Siinä määritellään syrjinnäksi myös seksuaalinen häirintä ja häirintä sukupuolen perusteella sekä myös käsky harjoittaa sukupuoleen perustuvaa syrjintää. Lisäksi vielä tasa-arvolaissa (8b §) kielletään syrjintä oppilaitoksissa. Naisilla ja miehillä tulisi olla samanlaiset mahdollisuudet koulutukseen.

Ähtärin yhteiskoulussa ja lukiossa pyritään edistämään tasa-arvoa seuraavissa asioissa:

KOHDE	TAVOITE	KEINO	TOTEUTIMISEN SEURANTA:
1. Ainevalinnat	Tasa-arvoa edistetään peruskoulun puolella valinnaisainevalinnoissa ja lukion puolella kaikissa ainevalinnoissa.	Aineenopettajat kannustavat kaikkia opiskelijoita oman aineensa opintoihin	Seurataan vuosittain valinnaisainetilastoja ja lukion oppilastilastoja.
2. Opinto-ohjaus	Opiskelijoita ohjataan jatko-opintoihin ja ammatinvalintaan sukupuolesta riippumatta	Sekä tyttöjä että poikia kannustetaan myös perinteisesti toisen sukupuolen suosimille aloille.	Seurataan vuosittain molempien oppilaitosten opiskelijoiden jatko-opintovalintoja.
3. Opintosuoritusten arviointi	Opintosuoritusten arvioinnissa pyritään ehdottomaan tasa-arvoon.	Opetushenkilöstö tunnistaa opintosuoritusten arvioinnin mahdolliset tasa-arvo-ongelmat.	Vuosittain varmistetaan, että opettajilla on keskenään yhdenmukaiset ja valtakunnalliset kriteerit oppisuoritusten arvioinnille.

4. Opiskelijoiden tasa-arvokäsitykset	Opiskelijoiden tasa-arvotietoisuutta lisätään.	Tasa-arvoteema sisällytetään opetukseen	Integroimalla opetukseen ja esim. teemaopintojen kautta.
5. Tasa-arvo oppilas- ja opiskelijakuntatoiminnassa	Oppilas- ja opiskelijakuntatoiminnassa edistetään tasa-arvoa	Opiskelijakunta toteuttaa tasa-arvoa edistäviä projekteja tarpeen mukaan	Ohjaavat opettajat nostavat tasa-arvoteema esille toimikuntien kokouksissa.
6. Häirintä	Häirintää ei sallita, häirintää ei saa esiintyä.	Häirintä kirjataan ja ryhdytään toimenpiteisiin viivytyksettä.	Tilannetta seurataan lukuvuosittain esim. Kiva-koulu kyselyn tms. kyselyn yhteydessä.
7. Tasa-arvoinen oppilaitos	Tasa-arvonäkökohdat otetaan huomioon kaikessa toiminnassa.	Nimetään vastuuhenkilö huolehtimaan tasa-arvonäkökohtien huomioon ottamisesta.	Rehtori, vararehtori
8. Opetuksellinen tasa-arvo	Opetuksessa edistetään tasa-arvoa	Opetushenkilöstö tunnistaa mahdolliset tasa-arvo-ongelmat opetuksessa.	Asiaa pidetään esillä opettajainkokouksissa ja koulutuksissa.

4. Tasa-arvotilanteen kartoitus

Vallitseva tasa-arvotilanne kartoitetaan sekä oppilaille että opiskelijoille suunnatulla Wilma -kyselyllä sekä tarkastelemalla oppilaiden ja opiskelijoiden valintoja. Lisäksi oppilailta ja opiskelijoilta otetaan jatkuvasti vastaan ehdotuksia asioista, joihin pitäisi tasa-arvon näkökulmasta paneutua. Ähtärin lukion opiskelijavalinnoissa noudatetaan lukiolakia sekä Opetusministeriön asetusta opiskelijaksi ottamisen perusteista lukiokoulutuksessa. Opiskelun aikana on tärkeää tukea tasa-arvon toteutumista.

5. Tasa-arvon toteutuminen opetusjärjestelyissä

Tasa-arvolain mukaan oppilaitosten on huolehdittava siitä, että naisilla ja miehillä on yhtäläiset mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen. Koulun erilaisissa kehitys- ja valmisteluryhmiä koottaessa huolehditaan mahdollisimman kattavasta edustuksesta. Opetustilanteiden lisäksi myös oppimateriaalissa tulee ottaa huomioon tasa-arvonäkökohdat. Opinto-ohjauksessa painotetaan tasavertaista ja monipuolista hakeutumista opiskelijan oman kiinnostuksen ja edun mukaisesti koulutusosalalle. Lukion aikana opinto-ohjauksella on suuri merkitys siinä, että opiskelija valitsee itseään kiinnostavia kursseja.

6. Tasa-arvosuunnitelmasta tiedottaminen

Tästä tasa-arvosuunnitelmasta tiedotetaan koko henkilökunnalle, oppilaille ja opiskelijoille heti tämän suunnitelman hyväksymisen jälkeen. Suunnitelmasta tiedotetaan myös sidosryhmille. Päivitetty suunnitelma esitellään lukion opiskelijoille Wilman kautta tiedottamalla. Ryhmänohjaajat esittelevät tasa-arvosuunnitelman aloittaville opiskelijoille ja vastaavasti luokanvalvojat yläkoulussa. Tasa-arvosuunnitelma on nähtävillä molempien koulujen kotisivuilla.